Raadsvoorstel

Zaaknummer: 74902/2026

Onderwerp: Herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2027 tot en met 2030

Auteur	:	Anouk van Vucht
Team	:	Sociaal beleid
E-mail	:	Anouk.vanVucht@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	R. Sour

Effect op de begroting

☐Ja ☒Nee

Onderwerp
Herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2027 tot en met 2030

Voorstel

1. Het beleidskader "Kind en Kans Maashorst, Samen Groeien 2027-2030", met ingang van 1 januari 2027 vast te stellen.
2. Het beleidskader 'Kind en Kans Maashorst 2023-2026' in te trekken per 1 januari 2027.
3. Het beleidskader 'Kansen Bieden 'Uitgangspunten Voor- en Vroegschoolse Educatie en Peuteropvang gemeente Maashorst' in te trekken per 1 januari 2027.

Inleiding
De gemeente Maashorst werkt aan het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden op basis van de beleidskaders *Kansen Bieden* (2022) en *Kind & Kans Maashorst 2023-2026*. Met het aflopen van de beleidsperiode van *Kind & Kans Maashorst 2023-2026* is een nieuw beleidskader nodig. Hoewel het beleidskader *Kansen Bieden* nog door kan lopen, is ervoor gekozen beide kaders samen te brengen in één integraal beleidskader, omdat zij zich richten op dezelfde doelgroep. Daarbij wordt voortgebouwd op de basis die de afgelopen jaren is gelegd en zijn de ervaringen, evaluaties en nieuwe inzichten uit de praktijk verwerkt. Onder de titel *Kind & Kans Maashorst: Samen groeien 2027-2030* worden de uitgangspunten, ambities en aanpak voor de komende beleidsperiode vastgelegd.
Tegelijkertijd krijgt het onderwijsachterstandenbeleid te maken met landelijke ontwikkelingen, waaronder een nieuwe doelgroepdefinitie voor voorschoolse educatie, mogelijke wijzigingen in het kinderopvangstelsel en veranderingen in de bekostiging. Omdat de inhoud en gevolgen van deze ontwikkelingen nog niet volledig bekend zijn, zijn deze niet meegenomen in dit beleidskader. Indien deze ontwikkelingen aanleiding geven tot beleidsmatige of financiële aanpassingen, wordt het beleid op een later moment hierop geactualiseerd.
Met het beleidskader *Kind & Kans Maashorst: Samen groeien 2027-2030* worden de bestaande beleidskaders *Kind & Kans Maashorst 2023-2026* en *Kansen Bieden* samengebracht in één actueel en samenhangend beleidskader voor de komende beleidsperiode.

Beoogd effect

Met het beleidskader ‘Kind & Kans Maashorst: Samen groeien’ werkt de gemeente Maashorst samen met haar partners aan het voorkomen en verkleinen van onderwijsachterstanden bij kinderen van 0 tot 12 jaar. Het doel is dat kinderen gelijke kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen, ongeacht hun thuissituatie of achtergrond.

Argumenten

1.1 Het beleidskader sluit aan bij de bestuurlijke koers van de gemeente Maashorst

In het vorige lokale bestuursakkoord werd ingezet op een goede start voor ieder kind, een passende toeleiding naar voor- en vroegschoolse educatie (vve) en het bevorderen van gelijke kansen. In het huidige samenwerkingsakkoord ‘Trots op vandaag, werken aan morgen’ wordt deze lijn voortgezet door te investeren in onderwijs dat kinderen alle kansen biedt om zich te ontwikkelen. Het beleidskader ‘Kind & Kans Maashorst: Samen groeien 2027-2030’ geeft hier concreet invulling aan. Vroegtijdige ondersteuning van kinderen met een risico op een onderwijsachterstand draagt eraan bij dat ontwikkelkansen worden vergroot en verschillen tussen kinderen zo vroeg mogelijk worden verkleind.

1.2 Het beleidskader geeft invulling aan de wettelijke taak van de gemeente

Gemeenten zijn op grond van de Wet op het primair onderwijs verantwoordelijk voor het onderwijsachterstandenbeleid en voor de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Met het beleidskader ‘Kind & Kans Maashorst: Samen groeien 2027-2030’ geeft de gemeente invulling aan deze wettelijke verantwoordelijkheid en worden de uitgangspunten voor de uitvoering van deze taken vastgelegd.

1.3 De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de beleidsmatige kaders

Met het beleidskader worden de gemeentelijke ambities en uitgangspunten voor het onderwijsachterstandenbeleid vastgesteld. Het bepalen van deze beleidsmatige kaders behoort tot de kaderstellende rol van de gemeenteraad. Daarom wordt het beleidskader aan de raad ter vaststelling aangeboden.

1.4 Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is meegenomen in de totstandkoming van het beleidskader

De ASD is gedurende het opstellen van het beleidskader meerdere malen betrokken bij inhoudelijke vraagstukken rondom het onderwijsachterstandenbeleid. De gegeven adviezen zijn meegenomen in de verdere uitwerking van het beleidskader. Daarnaast heeft de ASD kennisgenomen van het conceptbeleidskader en positief geadviseerd over de voorgestelde beleidskoers. Het volledige advies is opgenomen in bijlage 2 en de voorgestelde reactie van het college hierop is opgenomen in bijlage 3.

2.1 / 3.1 De beleidskaders Kind en Kans Maashorst 2023-2026 en Kansen Bieden worden samengevoegd in het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid.

Met de vaststelling van het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid worden de beleidskaders *Kansen Bieden (2022)* en *Kind en Kans Maashorst 2023-2026 (2023)* vervangen. De inhoud van beide beleidskaders is herijkt en opgenomen in één beleidskader. Daarom dienen de bestaande beleidskaders formeel door de gemeenteraad te worden ingetrokken.

Kanttekeningen

1.1 De gevolgen van landelijke ontwikkelingen zijn nog niet volledig bekend.

Tijdens de looptijd van het beleidskader krijgen gemeenten te maken met wijzigingen in de financiering

van het onderwijsachterstandenbeleid, een nieuwe landelijke doelgroepdefinitie voor vve en mogelijk een nieuw kinderopvangstelsel. De gevolgen hiervan voor de uitvoering zijn nog niet volledig duidelijk. Dit risico wordt als aanvaardbaar beoordeeld omdat de ontwikkelingen actief worden gevolgd binnen de LEA, het Voor- en Vroegschools Overleg Maashorst en Maashorst Handen Ineen en de uitvoering van het beleid indien nodig kan worden aangepast.

1.2 De continuïteit van de huidige uitvoeringspartners kan niet worden gegarandeerd
De uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid vindt plaats via subsidiebeschikkingen. Dit hangt samen met de wijze waarop het Rijk de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid jaarlijks beschikbaar stelt en per beleidsperiode opnieuw berekent. Hierdoor heeft de gemeente geen zekerheid over de beschikbare middelen voor de volledige beleidsperiode.
Daarnaast leiden wijzigingen in de subsidieregels ertoe dat voor onderdelen van de uitvoering tenderprocedures moeten worden toegepast. Als gevolg hiervan kan niet worden gegarandeerd dat de partijen die momenteel betrokken zijn bij de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid deze rol ook in de toekomst blijven vervullen. Over de aanleiding, procedure en mogelijke gevolgen worden de betrokken partijen zorgvuldig en tijdig geïnformeerd. Hoewel dit gevolgen kan hebben voor de continuïteit van bestaande samenwerkingen, sluit deze werkwijze aan bij de geldende wet- en regelgeving. Dit risico is daarom niet te vermijden, maar wordt als aanvaardbaar beoordeeld.

1.3 De doelgroep voor gemeentelijke peuteropvang wordt beperkter dan in het huidige beleid
In vergelijking met het beleidskader ‘Kansen Bieden’ wordt de doelgroep voor gesubsidieerde peuteropvang kleiner. In het nieuwe beleidskader komen uitsluitend kinderen van ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag (KOT) in aanmerking voor gemeentelijk gesubsidieerde peuteropvang. Hierdoor kunnen kinderopvangorganisaties voor kinderen van ouders met recht op kinderopvangtoeslag geen beroep meer doen op deze regeling, terwijl dit onder het huidige beleid nog wel mogelijk is. Deze aanscherping heeft uitsluitend betrekking op de gemeentelijke peuteropvang. Voor kinderen met een VVE-indicatie blijft het huidige uitgangspunt ongewijzigd: zowel kinderen van ouders met als zonder recht op kinderopvangtoeslag komen in aanmerking voor VVE.

Deze wijziging is opgenomen omdat kinderopvangorganisaties hebben aangegeven dat de huidige uitgangspunten in de praktijk onvoldoende uitvoerbaar zijn. Daarnaast bleek de toepassing van de voorwaarden juridisch lastig toetsbaar en handhaafbaar. De aangepaste doelgroepafbakening zorgt voor een duidelijkere, beter uitvoerbare en beter controleerbare regeling.
Voor kinderen die op het moment van inwerkingtreding gebruikmaken van de regeling en onder de nieuwe doelgroepafbakening niet langer in aanmerking komen, wordt een overgangsregeling uitgewerkt. Hiermee wordt bij de implementatie rekening gehouden met de gevolgen van deze beleidswijziging voor bestaande gebruikers. Hiervoor ontvangt het college op een later moment een separaat voorstel.

1.4 De hogere kwaliteitstoeslag beperkt de beschikbare ruimte binnen het onderwijsachterstandenbeleid
De gemeente heeft de kwaliteitstoeslag voor peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie opnieuw berekend. Hierdoor wordt een groter deel van de beschikbare middelen ingezet voor peuteropvang en vve, waardoor minder financiële ruimte beschikbaar is voor andere activiteiten binnen het onderwijsachterstandenbeleid.

Tegenover deze beperking staat dat de kwaliteitstoeslag bijdraagt aan het behouden en versterken van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen. Daarbij is voorschoolse educatie wettelijke een primaire taak van de gemeente. Door de doelgroep voor gesubsidieerde peuteropvang te beperken tot kinderen van ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag, worden tevens middelen bespaard.

1.5 De vrije ontwikkelruimte binnen het onderwijsachterstandenbeleid neemt af
Uit de voorlopige beschikking van het Rijk blijkt dat de gemeente vanaf 2027 ruim €100.000 minder ontvangt voor het onderwijsachterstandenbeleid. Hierdoor is gedurende deze beleidsperiode minder vrije bestedingsruimte beschikbaar dan in voorgaande jaren. Dit beperkt de mogelijkheden om nieuwe initiatieven te ontwikkelen of aanvullende ambities te realiseren.
Tegelijkertijd zijn de activiteiten en maatregelen die onderdeel uitmaken van het beleidskader gebaseerd op de evaluatie van het huidige beleid en de ervaringen van netwerkpartners. De middelen worden daarmee ingezet voor activiteiten waarvan de meerwaarde en noodzaak in de praktijk zijn aangetoond.

Financiën
Op basis van het beleidsplan 'Kind en Kans Maashorst 2027-2030' is onderstaande begroting opgesteld. De totaal geraamde kosten voor OAB komen uit op € 1.583.500 en worden gedekt binnen de door het Rijk beschikbare OAB-middelen. Voor de Peuteropvang zijn de geraamde kosten € 218.187 en deze worden gedekt door de bestaande gemeentelijke middelen in de begroting 2027.

Begroting OAB-beleidsplan 2027-2030

Uitgaven

Onderdeel	**OAB**	**Peuteropvang**
Voorschoolse Educatie*	€ 850.000	
Bestrijden Onderwijsachterstanden	€ 524.500	
Monitoring Doorgaande Lijn	€ 159.000	
Vrije ontwikkelruimte	€ 50.000	
Peuteropvang**		€ 218.187
Totale uitgaven	**€ 1.583.500**	**€ 218.187**

Dekking

Onderdeel	**OAB**	**Peuteropvang**
Rijksmiddelen OAB 2027 (SPUK)***	€ 1.396.680	
Gereserveerde OAB-middelen voorgaande jaren	€ 186.820	
Gemeentelijke middelen peuteropvang		€ 218.187
Totale dekking	**€ 1.583.500**	**€ 218.187**

Saldo	**€ 0**	**€ 0**

* Het ve tarief wordt jaarlijks geïndexeerd, dit kan invloed hebben op de begroting.
** Bedrag is inclusief inschatting kosten voor overgangsfase 2027 en 2028.
*** Dit betreft het bedrag zoals opgenomen in de voorlopige beschikking OAB 2027.

Nadere toelichting dekking OAB
De begroting wordt gedekt door de rijksmiddelen op basis van de voorlopige beschikking OAB 2027 en de gereserveerde OAB-middelen uit voorgaande jaren. De voorlopige beschikking OAB 2027 wordt bij de 1e Turap 2027 verwerkt in de begroting.
De voorlopige beschikking 2027 is € 100.000 lager dan in de periode 2023-2026. Deze verlaging wordt opgevangen door de gereserveerde middelen uit de voorgaande OAB-periode. Deze middelen worden verdeeld over de 4 uitvoeringsjaren van het nieuwe beleid (2027-2030).

Nadere toelichting dekking Peuteropvang
De kosten van de peuteropvang worden gedekt uit de eigen gemeentelijke middelen. In het nieuwe beleidskader wordt er geen subsidie meer verstrekt voor peuteropvang aan ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag. De effecten hiervan worden gedurende de overgangsperiode gemonitord en jaarlijks verwerkt in de reguliere planning- en controlcyclus.

Duurzame ontwikkeling
Dit beleidskader draagt bij aan de Global Goals 3. Goede gezondheid en welzijn,
4. Kwaliteitsonderwijs en 10. Ongelijkheid verminderen door kinderen met een risico op onderwijsachterstanden al op jonge leeftijd te ondersteunen in hun ontwikkeling. Daarmee worden ontwikkelkansen vergroot, wordt deelname aan kwalitatief goed onderwijs bevorderd en wordt gewerkt aan het verkleinen van verschillen tussen kinderen, zodat zij meer gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.

Participatie
Bij de totstandkoming van het beleidskader ‘Kind & Kans Maashorst: Samen groeien’ zijn de samenwerkingspartners van het onderwijsachterstandenbeleid en ‘Kansen Bieden’ actief betrokken. Aan hen is gevraagd om de bestaande beleidskaders te evalueren en mee te denken over de ambities, uitgangspunten en prioriteiten voor de komende beleidsperiode. Daarbij was ruimte om aan te geven wat behouden moet blijven en welke onderwerpen om aanscherping of doorontwikkeling vragen.
De participatie heeft plaatsgevonden via evaluatiegesprekken, overleggen binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en werksessies met betrokken netwerkpartners.

De partners spreken hun waardering uit voor de aanpak van de gemeente Maashorst binnen de beleidskaders ‘Kind en Kans Maashorst’ en ‘Kansen Bieden’ en voor de wijze waarop wordt samengewerkt. Daarnaast hebben zij aandachtspunten en suggesties meegegeven voor de komende beleidsperiode. Dit is meegenomen in het nieuwe beleidskader, onder andere door de bestaande aanpak verder te versterken en de samenwerking tussen partners nadrukkelijk onderdeel te maken van de gezamenlijke ambitie.

Communicatie
Na behandeling in de gemeenteraad op 10 december 2026 wordt het beleidskader, bij vaststelling, gepubliceerd en gedeeld met de betrokken netwerkpartners.

Vervolg
Voor de uitvoering van het beleidskader worden twee subsidieregelingen uitgewerkt en vastgesteld: één voor de uitvoering van peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie (POV/VVE) en één voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid.

De voortgang van het beleid wordt gedurende de beleidsperiode gemonitord binnen de LEA, het Voor- en Vroegschools Overleg Maashorst (VOM) en Maashorst Handen Ineen (MHI). Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, de uitvoering van het beleid en signalen uit de praktijk worden binnen deze overlegstructuren besproken en waar nodig vertaald naar de uitvoering.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit
1. RV 1, Beleidskader Kind en Kans Maashorst, samen groeien 2027-2030

Bijlagen ter informatie
RV 2, Advies van de Adviesraad Sociaal Domein
RV 3. Reactie van het college van B&W op het advies van de ASD.

Maashorst, 3 november 2026

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas